

РЕЦЕНЗИЯ

от проф. д-р Георги Стефанов Иванов, преподавател в катедра „Частноправни науки“ при Юридически факултет на ВТУ Св. св. Кирил и Методий”

Относно: конкурс за заемане на академичната длъжност „професор“ в област на висше образование „3. Социални, стопански и правни науки“, професионално направление „3.6. Право (Гражданско и семейно право)“, обявен в ДВ, бр. 46/09.06.2017 г.

Основание за представяне на рецензията: участие в състава на научно жури съгласно Заповед № Р 33-4457 от 14.09.2017 г. на Ректора на ПУ „П. Хилендарски”

I. Кратка информация за кандидатите в конкурса

В конкурса участва един кандидат – доц. д-р Григор Найденов Григоров.

Григор Григоров завършва средното си образование в 33 гимназия „Вела Пеева” – гр. София през 1981г. Висшето си юридическо образование с придобита образователна степен „магистър” завършва в СУ „Св. Кл. Охридски” през 1988 г. В периода 1988-1989 г. Григоров е стажант – съдия в Софийски окръжен съд, а от 1989 до 1991 г. работи като юрисконсулт в Държавно предприятие „Балкан – гр. Драгоман. В периода 1991 – 1994 г. Григоров е редовен аспирант в ИДП при БАН, като през 1995 г. придобива научната степен „кандидат на юридическите науки” (ОНС „доктор”). От 1991 до 2017 г. работи последователно като научен сътрудник, старши научен сътрудник II степен и доцент в ИДП при БАН. От 1995 г. досега Григоров преподава в ЮФ на ПУ „П. Хилендарски” първоначално като главен асистент, а впоследствие като доцент.

II. Изпълнение на изискванията за заемане на академичната длъжност.

1. Изпълнение на количествените изисквания.

От приложените към документите по конкурса служебни бележки, удостоверения и справки е видно, че кандидатът е заемал академичната длъжност „доцент” (от 2003 г.) в значително по-голям период от време от изискуемия от закона минимум.

Доцент Григоров изнася лекции по две задължителни дисциплини – „Търговско право” и „Производство по несъстоятелност”, като за учебната 2016 – 2017 г. е отчел 354 ч. лекции.

След хабилитирането си доц. Григоров е осъществил и осъществява научно ръководство общо на девет докторанти.

Доцент Григоров е участвал в три научноизследователски проекта на ПУ „П. Хилендарски”, като на два от тях е бил ръководител.

Доцент Григоров има участия в редица научни журита за присъждане на ОНС „доктор” и за заемане на академичната длъжност „доцент”.

След заемане на академичната длъжност „доцент” е публикувал около 20 статии, 5 доклада на научно-практически конференции, 3 учебни помагала и 4 монографии, от които 2 са представени за рецензиране.

2. Изпълнение на качествените изисквания.

Научните изследвания на доц. Григоров основно са в областта на търговското дружествено право, а през последните години – и в областта на търговската несъстоятелност. Изследванията и в двете области се характеризират със задълбоченост и аналитичност, на която основа са разкрити редица несъвършенства на действащото търговско законодателство и са аргументирани предложения за отстраняването им. В доктринерно отношение са обосновани множество собствени становища по разглежданите проблеми. Разработени са самостоятелни лекционни курсове, които са

осигурени с необходимата учебна литература. Значими в тематично отношение са и научноизследователските проекти, в които кандидатът е участвал. Показателен е и фактът, че четирима от ръководените от доц. Григоров докторанти са придобили ОНС „доктор“, а един е в процедура по защита.

Гореизложеното ми дава основание да приема, че кандидатът отговаря на количествените и качествените нормативни изисквания за заемане на академичната длъжност „професор“.

III. Обща характеристика на представените по конкурса материали.

Представеното за рецензиране съчинение „Несъстоятелност“. С., 2017 в обем от 467 с. разглежда всички въпроси на несъстоятелността като комплексен (материалноправен и процесуалноправен) институт. Известно е, че подобен подход се следва при издаване на учебници по определени дисциплини. Едно монографично изследване предполага разглеждане само на даден аспект (аспекти) на съответния институт. В последните години в нашата доктрина се издадоха редица монографични съчинения, посветени на определени въпроси на несъстоятелността (напр. оздравяване на предприятието, извънсъдебното споразумение с кредиторите, откриване на производство по несъстоятелност за нетърговци, исковите за попълване на масата на несъстоятелността, правното положение на синдика, осребряване на имуществото на длъжника и др.).

Представеният за рецензиране труд разкрива едновременно характеристиките на учебник и на монографично изследване. Учебникарският подход е следван основно при разглеждане на въпроси на несъстоятелността, които вече са били предмет на монографични изследвания, както и на други въпроси, на които е отделено неоправдано малко място в рецензирания труд (напр. относно събирането на кредиторите, комитета на кредиторите,

надзорния орган). В други свои части съчинението има в една или друга степен монографичен характер не само в количествено, но и в качествено отношение, тъй като съдържа задълбочен анализ на отделни аспекти на несъстоятелността съобразно законовата уредба у нас и според чужди законодателства, като подробно са обсъдени застъпвани в нашата и чуждестранна доктрина становища и е коментирана съдебната практика. Този подход е дал възможност на кандидата да аргументира редица свои становища и да направи предложения *de lege ferenda*, по-голяма част от които заслужават подкрепа. Това се отнася преди всичко за изследването относно масата на несъстоятелността, материалните предпоставки за откриване на производството (неплатежоспособност, свръхзадълженост, спиране на плащанията), легитимацията за подаване на молбата за откриване на производството, последиците от откриване на производството спрямо кредиторите по несъстоятелността и тези от прекратяването му.

Втората представена за участие в конкурса монография е издадена само на електронен носител. В определена степен тя има описателен и информационен характер, тъй като поставената при издаването ѝ цел е преди всичко да запознае чуждестранни читатели с дружествените форми според българското законодателство – търговски дружества, кооперации, граждански дружества и сдружения с нестопанска цел.

IV. Синтезирана оценка на основните научни и научно-приложни приноси.

1. За първи път в нашата доктрина е разгледано не само специфичното прилагане на принципите на гражданския процес (диспозитивното и служебното начало) в производството по несъстоятелност, но са изведени и собствени принципи на това производство (на единство, на формална легитимация на

кредиторите, на равенството между тях и на паричното им удовлетворяване).

2. Достоянство на рецензирания труд е и сравнително подробното съпоставяне на производството по несъстоятелност с изпълнителните производства по ГПК, ДОПК и АПК, както и с ликвидацията на търговски дружества и кооперации.

3. С приносно значение е също изследването относно кредиторите по несъстоятелността и тяхното класифициране.

4. По мое мнение със сравнително най-голямо приносно значение е анализът на материалните предпоставки за откриване на производството по несъстоятелност – неплатежоспособност, спиране на плащанията и свръхзадълженост, които са разгледани и съпоставени и от икономически аспект (финансов и счетоводен). В това отношение пълна подкрепа заслужава критиката на автора за приравняването в практиката (отчасти и в доктрината) на неплатежоспособност и свръхзадълженост на капиталово търговско дружество, както и на свеждането на състоянието на спрени плащания до неизпълнението на падежа на едно изискуемо парично задължение на длъжника към негов кредитор.

5. И преди в доктрината е обръщано внимание на това, че чл. 625 ТЗ не изисква вземането на молителя да бъде парично и изискуемо. В доктрината и практиката тези изисквания се извеждат по тълкувателен път чрез съпоставяне на чл. 625 с чл. 607а, ал. 1 и чл. 608, ал. 1 ТЗ. Би могло обаче да се поддържа, че не е задължително вземането на молителя да бъде парично и изискуемо, а е необходимо съдът да констатира наличието на тези изисквания по отношение вземането и на друг кредитор в откритото предварително производство по несъстоятелност. В този смисъл интерес съставлява изводът на автора, според който процесуално легитимиран за подаване на молба за откриване на производство по несъстоятелност би следвало да е всеки кредитор, който има

интерес от това откриване, без да е от значение естеството и изискуемостта на неговото вземане.

6. За първи път в търговскоправната доктрина е направен изключително подробен анализ на чл. 644 ТЗ, който урежда правото на синдика да прекратява сключени от длъжника договори (по отношение приложното поле на разпоредбата, правото на избор на синдика, последиците от упражняване на правото и др.).

7. С приносен характер е също изследването относно условията за прихващане по чл. 645 ТЗ, реда за неговото извършване, последиците му и защитата на останалите кредитори.

8. За първи път в нашата доктрина подробно е анализирано прекратяването на участия на длъжника в търговски дружества съобразно техния конкретен вид (обстоятелство, което не е отчетено от чл. 718, ал. 2 ТЗ) и според фазата, на която се намира производството по несъстоятелност – преди или след обявяване на длъжника в несъстоятелност.

9. С приносно значение са също критичните бележки на автора относно законовите разрешения за заличаване на длъжника от търговския регистър при прекратяване на производството по несъстоятелност на основание чл. 632, ал. 4 и 5 и чл. 735, ал. 3 ТЗ и предложението му в тези хипотези съдът да прекратява производството, без да постановява заличаване на длъжника.

10. За първи път в нашата доктрина цялостно е разгледано новото производство по стабилизация на търговец по чл. 761 – 797 ТЗ.

11. Приносни елементи могат да се открият и във втората представена за рецензиране монография. Това се отнася преди всичко до изясняване на категорията „капитал” на АД и способите за защита на кредиторите и акционерите при неговото намаляване, както и до анализа на изискванията за допускане на акциите до търговия на регулиран пазар и тяхното придобиване.

V. Основни критични бележки и препоръки.

По мое мнение съчинението „Несъстоятелност” би имало по-значима научна и особено практическа стойност, ако в него бе обърнато по-голямо внимание и на други противоречиво или незаконосъобразно разрешавани в съдебната практика въпроси (напр. при овластяване от редица съдилища на назначения като предварителна обезпечителна мярка синдик с правомощия по чл. 635, ал. 2 ТЗ, т. е. десезиране на длъжника преди производството по несъстоятелност да е открито). В тази връзка от по-подробен анализ се нуждаят редица въпроси, които са поставени в Разпореждане от 24.01.2017 г. за образуване на т. д. № 1/2017 г. по описа на ВКС (ТК) за приемане на тълкувателно решение, въпреки че по част от тях кандидатът е изразил свое мнение.

По всяка вероятност поради ограничения във времето последните промени в законовия режим на несъстоятелността (ДВ, бр. 105 от 2016 г.) са разгледани отделно и в недостатъчна степен. При следващото издание на съчинението тези промени би следвало да се отразят систематично на съответните места в изложението и да се анализират или коментират по-подробно (напр. относно правното качество на синдика в производството по предявен установителен иск на основание чл. 694 ТЗ).

VI. Заключение.

Представеният за рецензиране хабилитационен труд „Несъстоятелност” съдържа редица научни и научно-приложни приноси, което, заедно с другата научна продукция на кандидата и неговата дългогодишна научна и преподавателска дейност ми дава основание да приема, че той отговаря на формалните и съдържателните изисквания на ЗРАСРБ и Правилника за неговото прилагане за заемане на академичната длъжност „професор”.

В заключение давам положителна оценка и препоръчвам на научното жури да направи предложение пред Факултетния съвет на

ЮФ при ПУ „П. Хилендарски” за избиране на доц. д-р Григор Найденов Григоров на академичната длъжност „професор” по област на висше образование „3. Социални, стопански и правни науки”, професионално направление „3.6. Право (Гражданско и семейно право).

31.10.2017 г.

Рецензент:

(проф. д-р Георги Стефанов)